І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. в Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVII. Ч. 98. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 24-го ТРАВНЯ 1960 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MAY 24, 1960 No. 98. VOL. LXVII.

НІКСОН ПЕРЕСТЕРІГАЄ КОНГРЕС НЕ ЗМЕНШУВАТИ ВИДАТКІВ НА ОБОРОННУ ПРОГРАМУ

ВІЦЕ-ПРЕЗИДЕНТ ЗАЯВЛЯЄ, ЩО ЗІРВАННЯ КОНФЕРЕНЦІЇ В ПАРИЖІ ВИМАГАЄ ВТРИМАТИ ВЗАЄМНУ ОБОРОННУ ПРОГРАМУ

Вашингтон. — Віце-президент Ричард М. Ніксон вислав листа до республіканських членів комісії видатків в Палаті Репрезентантів, в якому остерігає Конґрес не зменшувати видатків на взаємну оборонну програму, бо саме тепер після зірвання прем'єром Нікітою Хрущовим конференції на вершинах в Парижі є ще більша потреба в допомозі ЗДА закордонним запрязненим країнам. „Останні випадки, — пише Ніксон, — виявили ще ясніше, що треба втримати цю оборонну взаємну програму". Говорять, що президент Айзенгавер погоджується з віце-президентом в цій справі і уповажнив його вислати цього листа до представників Конґресу. Ніксон не пише в своєму листі до конгресмена - республіканця Джана Тейбера та інших республіканців, яка велика повинна бути сума, призначена на взаємну оборонну програму, тільки пише, що більше зменшення цієї суми міг би вільний світ уважати за те, що ЗДА залишають свою підтримку взаємної оборонної програми та не турбуються тим, щоб у вільному світі був добробут, і щоб вільні країни могли оборонятя свою волю. Конґрес вже ухвалив, що висота цієї допомоги не сміє перевищувати суми 4,066,000,000 долярів і Президент вже підписав цей законопроєкт. Але Конґрес мусить ще ухвалити другий законопроєкт в цій справі, який дозволяв би, скільки в дійсності ЗДА можуть видати на взаємну оборонну програму, і деякі конгресмени і сенатори хотіли б значно зменшити дійсні видатки в порівнянні з ухваленим вже законом. Є голоси, які говорять, що те зменшення мало б винести коло одного більйона долярів. Президент Айзенгавер підписуючи ухвалений вже Конґресом закон, звертав увагу, щоб не зменшувати тих сум в законі про асигнування видатків на допомогу закордонові. Ніксон заявив, що ці видатки є дуже важливі для оборони і ЗДА, а не тільки вільного світу, і тому не вільно їх зменшувати, бо вони „забезпечують нашу власну оборону і наш добробут". Ніксон покликується на те, що і всі шефи спільного штабу висловилися за те, щоб не зменшувати видатків на взаємну оборонну програму, бо ці видатки є частиною видатків на нашу власну оборону. Ці видатки забезпечують також країни економічний розвиток запрязнених із ЗДА закордонних держав.

200,000 ОСІБ ОВАЦІЙНО ВІТАЛИ ПРЕЗИДЕНТА В СТОЛИЦІ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер 20-го травня вернувся зі своєї поїздки на конференцію до Парижу, і в столиці вітали його оваційно 200,000 осіб. Президент був зворушений цим щирим привітом, який був для нього ясним променем після брутальної й образливої поведінки совєтського диктатора в Парижі. На летовищі у Вашингтоні вийшли всі демократичні й республіканські члени Сенату і Палати Репрезентантів, не було тільки сенатора - демократа Линдона Джансона, який виїхав до Тексасу. Президент на летовищі виголосив коротку промову, в якій сказав, що і надалі залишається таємницею, чому Хрущов розбив конференцію ще перед її початком. Президент казав, що не хоче спекулювати про те, що буде, тільки сказав, що коли представники СССР не хочуть говорити, то це означає, що треба бути приготованими на те, що настануть інші інциденти, які викликати зможуть інші турботи. Айзенгавер сказав, що „не можна бути певним, чи найгірше в цій справі вже сталося", коли згадував про американський літак, який мусів приземлитися на території Східної Німеччини.

Президент Айзенгавер із типовими для нього усмішкою та привітом виходить з літака після його прибуття до Вашингтону в п'ятницю 20-го травня ц.р. з поїздки до Европи.

РАДА БЕЗПЕКИ ОН РОЗГЛЯДАЄ СКАРГУ СССР ПРОТИ ЗДА

Генрі Кебот Ладж, амбасадор ЗДА до ОН

Об'єднані Нації. — На понеділок 23 ц.м. призначене засідання Ради Безпеки Об'єднаних Націй, присвячене скарзі Совєтського Союзу проти З'єдинених Держав у зв'язку з летунським інцидентом U-2, що його большевики підтягнули під категорію акцій, які „загрожують мирові". У цій справі американський амбасадор при Об'єднаних Націях, Генрі Кебот Ладж конферував в минулу суботу й неділю з президентом Айзенгавером і державним секретарем Крістіяном Гертером. Вернувшись в неділю до Ню Йорку, Г. К. Ладж заявив журналістам, що З'єдинені Держави поставляться до совєтської скарги „холодно і річево", а якщо дебати стануть „гарячими", то вина буде по совєтському боці. Американський представник — за твердженням часописів, — вказуватиме, що розвідні літаки йдуть від сторіч і що ЗДА не є одинокими, які їх такоже проводять. Далі, американське становище таке, що одноособовий і неозброєний літак не може становити небезпеки для миру, а якщо той літак здобув такі відомості, які можуть перешкодити несподіваній атаці, то він прислужився мирові, а не пошкодив йому. Президент Ради Безпеки, сер Клод Кореа з Цейльону, нав'язав розмови з усіми окремими членами Ради Безпеки і старається знайти формулу, яку прийняли б усі члени тієї установи. П'ятьма постійними членами Ради Безпеки є ЗДА, Англія, Франція, СССР і вільний Китай. Непостійними членами є тепер Арґентіна, Цейльон, Еквадор, Польща і Тунісія. Існує концепція, щоб Рада Безпеки висловила жаль з приводу того, що проєктована конференція „на вершинах" розбилась та що вона висловлюється проти порушування повітряного суверенітету літаками будь-якої чужої країни. За такою загальною резолюцією будьмо-можна б зібрати потрібних для її важности 7 голосів. Коли ж Совєти настоювали б на виразне й поіменне засудження Америки за її лет над територію Совєтського Союзу, то така резолюція, мабуть, дістала б тільки два голоси — Совєтів і Польщі. Не відомо, чи Совєти погодяться на таку резолюцію, в якій була б тільки загальникова мова про порушування повітряного суверенітету — без згадки про З'єдинені Держави та без виразного названня останнього інциденту з літаком U-2. У такому разі Совєти заклали б оце „вето" і справа перейшла б на Генеральну Асамблею Об'єднаних Націй. На таку можливість відразу вказав Андрей Громико, підкреслюючи цим бажання Совєтів експлуатувати її на терені Об'єднаних Націй справу літака U-2 для совєтської пропаганди, без уваги на практичні висліди. Репрезентантом Совєтів на Раді Безпеки є Андрей Громико. Америку репрезентує Генрі Кебот Ладж. Всупереч першим вісткам, які англійський, ані французький міністри закордонних справ до понеділка 23 ц.м. не прибули. Це, мабуть, свідома інтенція — не придавати большевицькій скарзі занадто великої уваги. Тому й державний секретар Крістіян Гертер не буде особисто виступати проти неї.

Англійський прем'єр передбачає загострення міжнародної ситуації

Лондон. — Англійський прем'єр Геролд Мекміллен, склавши, як перший з-посеред „трьох великих", які були в Парижі, публічне звідомлення з тамошнього зірвання Хрущовим конференції „на вершинах", заявив в минулу п'ятницю 20 ц.м. англійському парляментові, що „найближча будучина буде трудна та що маємо перед собою період реґресу, а не проґресу" в розв'язуванні міжнародних проблем. Мекміллен рахується з можливістю „нових погроз і нових небезпек". Він описав хід Паризької зустрічі, несподівану з виступом Хрущова і власні невдалі спроби переконати Хрущова, що він не має рації настоювати на виконання през. Айзенгавера таких передумов, яких той виконати не може. Мекміллен твердив, що Айзенгавер, заявивши, що більше американських розвідчо-летунських місій над територією СССР не буде, виконав головну передумову Хрущова і тим самим — вина за зірвання конференції паде цілком на Хрущова. Мекміллен поставив запит: „Чи те зірвання конференції є тільки епізодом, чи пляновою зміною совєтської політики? На це питання — сказав Мекміллен — ще завчасно відповісти". Мекміллен ствердив одностайність західного фронту.

Совєтська преса продовжує атаки проти особи през. Айзенгавера

Москва. — У московських „Ізвєстіях" з останньої неділі появилась велика стаття п.н. „Президент чи генерал?" із грубими лайками та атаками проти през. Айзенгавера з запереченням йому прикмет державного мужа та з представленням його, як професійного старшину, який всі справи хоче вирішувати тільки зброєю. През. Айзенгавер — нарікає чоловий большевицький щоденник — волів солідаризуватися з своїми „колегами з Вест Пойнту", як погодитись на таку „звичайну і самозрозумілу" справу, як пропозиція Хрущова — перепросити Совєтський Союз за розвідну місію літака U-2. Статтю в „Ізвєстіях" — за твердженням американських кореспондентів — написав проф. С. Ісаков, віцеадмірал і кол. шеф штабу совєтської морської фльоти за останньої світової війни. Поруч з тією напастливою і образливою статтею в „Ізвєстіях" появилась стаття в московській „Правді" з подібними епітетами під адресою віце-президента Ричарда Ніксона. Ніксон, мовляв, є „персоніфікацією божевілля і авантурництва агресивних кол в З'єдинених Державах", а свої прикмети „одідичив по своєму колишньому приятелеві Джозефові МекКарті". Статтю в „Ізвєстіях" ілюструвала карикатура, на якій шість постатей під проводом канцлера Аденауера — Айзенгавер, Ніксон, Гертер, Аллен Доллес і Діллон — висилають катапультою літак з Франсисом Гері Повером. Аденауер дивиться через перископ на будинок, на якому мають прапори чотирьох великодержав, а з кишені вистає йому книжка із свастикою.

Совєти примусили літак ЗДА приземлитись

Берлін. — Американський військовий транспортовий неозброєний літак збився з дороги між Копенгагою в Данії та Гамбургом у Західній Німеччині і залетів за 20-30 миль на південний схід від Любеку на кордоні між Західною та Східною Німеччиною. Совєтські стежні літаки негайно обскочили американську повільну й неозброєну машину, почали стріляти на пересторогу та примусили літак приземлитись. Він приземлився без шкоди для машини і здоров'я дев'ятьох осіб в ньому, в тому числі шістьох пасажирів і трьох членів залоги. Сталось це біля містечок Брунсгаген і Шверін. Літак типу С-47 летів з Данії почерез Західню Німеччину і далі на південь на американську базу в Лівії у північній Африці. Над Балтиком зірвався тоді сильний вітер і звіяв машину з курсу. Першу вістку про те, що машина зникла, подав президент Айзенгавер після приїзду до ЗДА: він не виключив нової совєтської напасти. Англійські літаки почали шукати за пропавшим американським літаком над Балтиком, але східньо-німецьке радіо швидко подало вістку про переловлення того американського літака. Американський командант в Західній Европі ген. Клайд Д. Едлман звернувся до совєтського команданта в Східній Німеччині ген. Івана Якубовського з жаданням видачі назад літака і осіб в ньому. Відповіді ще нема.

ЗДА випустили ракету „Атлас" на віддаль 9,000 миль

Вашингтон. — Летунство 20-го травня із своєї бази в Кейп Канаверал на Флориді випустило ракету „Атлас", яка пролетіла понад Атлантиком попри Південну Африку в районі Індійського океану, зробивши 9.000 миль, це значить пролетівши більше як одну третю віддалі довкола Землі. Ця ракета везла півторитонновий тягар, який був в ній замість водневої бомби. Лет ракети тривав тільки 52.5 мінут. Цей лет керованої далекосяжної ракети „Атляс" добився повного світового рекорду, бо він побив не тільки дотеперішні американські рекорди, але також і рекорд СССР на 1,240 миль. Випускання „Атлясу" мало відбутися під час паризької конференції, але тодішні проби не вдалися і ЗДА не могли заденмонструвати своєї сили в ділянці ракети під час побуту Хрущова в Парижі. Лет „Атласу" свідчить про велику революцію в комунікаційних обсягах, бо саме 33 роки тому американський полковник Чарлз А. Ліндберг вперше перелетів Атлантик, зробивши за 33.55 год. 3,610 миль, а тепер ракета „Атлас" летіла зі швидкістю 17,000 миль на годину (при найбільшій швидкості) і за 52.5 мінут зробила 9,000 миль. Нормально „Атляс мав би летіти найдовше 6,300, бо така віддаль вистачає на те, щоб дістатися до кожного пункту в СССР.

ПОМЕР МИХАЙЛО ЛИКТЕП

Асторія, Н. Й. — В неділю, 22-го травня, тут після довшої недуги помер на 70 році життя відомий громадянин-піонер, довголітній секретар 69 Відділу УНСоюзу „Зоря" в Ню Йорку, сл. п. Михайло Ликтеп. Покійний походив з Тростинець, Бережанського повіту. 40 років був членом У. Н. Союзу, з того 22 роки секретарем Відділу. Осиротив жінку Євдокію, дві дочки Анну Кушнір і Олександру Різник, двох зятів та внуків. Панахида за спокій душі Покійного буде відправлена у вівторок, 24-го травня, в похоронному заведенні Квінс при 35—20 Бродвей, Асторія. Похорон відбудеться в середу, 25-го травня, о год. 9-ій рано з церкви св. Хреста в Асторії.

ПОМЕРЛА АНАСТАЗІЯ МАГУРА

Джерзі Ситі. — В неділю, 22-го травня, тут померла несподівано на удар серця на 65 році життя бл. п. Анастазія з Мичів Магура, довголітня членка 287-го Відділу УНСоюзу „Сини України", мати голови двох службовців Головної Канцелярії УНС. Покійна походила з села Дички в Рогатинщині та залишила дві дочки, Марію Литвинчук і Катерину, урядничку УНС, братів Франка й Івана Мичів і сестру Катерину Радловську і внуків. Панахида відбудеться в похоронному заведенні Івана Ковальчика у вівторок, 24-го травня о год. 7-ій вечорі, а похорон в середу, 25-го травня, о год. 9-ій рано з похоронного заведення до церкви св. Петра і Павла а опісля на цвинтар св. Хреста.

Парадами та показом збройної сили відзначено День Збройних Сил ЗДА

Ню Йорк. — В суботу 21-го травня в численних місцевостях цієї країни відзначено „День Збройних Сил ЗДА". В Ню Йорку відбулася військова парада по П'ятій евеню, в якій маршувало 14,000 вояків, в тому і Корпус Кадетів із Військової Академії ЗДА у Вест Пойнті, Н.Й. Цій параді приглядалося коло 100,000 осіб, в ній взяли участь віцешеф штабу летунства генерал Куртіс ЛеМей, командант Континентальної Летунської Оборони генерал-поручник Вільям Е. Голл, та інші високі військовики, між ними і посадник Ню Йорку Роберт Вагнер, який був в однострої полковника летунства. В Ню Йорку на окремих важких автомобілях везли керовані ракети „Nike-Ajax" і „Nike-Hercules" та ракету фльоти „Polaris". В західньому Берліні маршувало 4,000 вояків на летовищі Темпельгоф. Після паради віце-шеф штабу армії генерал Джордж Декер заявив: „Не можемо пробувати виторгувати мир, залишивши на поталу два мільйони вільних людей". На цій параді був і совєтський командант Берліну генерал-майор Нікола П. Захаров із 5-ма офіцерами.

Демонстрації в Японії ставлять під сумнів подорож туди Айзенгавера

Токіо. — Президент Айзенгавер має прибути до Японії з відвідинами 19-го червня ц.р. Він заявив в Парижі, що скасування його відвідин у Москві не перешкодить виконанню решти пляну, зобдеженого у зв'язку з проєктованою подорожжю до Совєтів. Але в міжчасі несподівано загострилися внутрішні відносини в Японії. В минулий четвер уряд прем'єра Нобосуке Кіші перепер в парляменті ратифікування нового японсько-американського договору, виключивши 500 поліцаїнтів до будинку парляменту, які буквально винесли на руках всіх членів опозиції, що робили бурхливу обструкцію проти ратифікації договору і не допускали до відбуття засідання. Все ж, виключення з будинку парляменту всіх членів опозиції поліцією з ратифікування договору виключно лише голосами Ліберально-демократичної партії прем'єра Кіші, збентежило публічну опінію. На вулицях Токіо відбулися в п'ятницю і в суботу демонстрації з ворожими проти Америки гаслами. Окрема демонстрація відбулася в суботу перед американською амбасадою. Демонстранти вимагали, щоб їх делегацію прийняв амбасадор ЗДА Даґлас МекАртур мол., але їм вияснено, що в суботу амбасада зачинена і нікого в ній нема.

Мгр. П. Григорович переобраний на голову УСК-у в Ню Йорку

Ню Йорк. — В суботу 21-го травня тут відбулися чотирнадцяті з черги Загальні Збори Українського Спортового Клюбу, який саме закінчив гарними успіхами свій дванадцятий рік існування. Збори, якими проводив д-р В. Михайлів, вислухали вичерпні звіти уступаючої Управи і, одобривши їх, перевибрали Управу майже в повному її дотеперішньому складі, з м-ром П. Григоровичем на чолі.

У звітовому році УСК мав 160 активних членів — змагунів (в тому 16 неукраїнців), та 288 спомагаючих членів. Сама футбольна секція з 7 командами відбула за минулий сезон 126 змагань, з яких було 67 виграних, 18 нерішених та 41 програних. Крім цього, активними були ланки відбиванки чоловіків і жінок (5 команд), настільного тенісу (4 команди), легкоатлетики, яка взяла участь в красних змаганнях у Клівленді та в Мазепинському Здвизі, і ланка шахів. За звітовий час каса УСК-у мала 16,743.54 долярів прибутків і майже стільки ж розходів, залишаючи сальдо 83,55 дол. Крім цього, сплачено частинно моргедж закупленого спортового майдану, так що остало до сплачення ще 59,855.00 із загальної ціни закупу 75,987.13 долярів. Самі одноподарові збірки на цю ціль не принесли сподіваних успіхів, бо лише 2,492.73 дол., і тому УСК продовжуватиме цю збіркову акцію серед широкого громадянства.

Присутні на зборах представники Централі та Союзу Українських Спортових Товариств — д-р Е. Жарський, Об'єднаного Комітету — мгр. І. Винник, Українського Народного Союзу д-р Я. Падох і Карпатського Лещетарського Клюбу — інж. Б. Рак зложили УСК-ові привіти. Причому вплинули дві пожертви на гринце УСК-у а саме 50.00 долярів від КЛК і 100.00 долярів від УНСоюзу.

● Восьмі звичайні Загальні Збори Комісії Допомоги Українському Студентству (КоДУС) відбудуться 12 червня 1960 р. о годині 17-ій в Парижі у приміщенні Української Католицької Місії, бульвар Сен Жермен 186. Комісія відзначає цього часу її заснування і 15 її безперервної діяльності.

Українська хроніка Ню Йорку

Ню Йорк. — Минулої неділі 22 ц.м. в залі Українського Інституту Америки в Ню Йорку відбулась заходами Центрального Комітету для вшанування пам'яті Симона Петлюри, Жалібна Академія присвячена 34-м роковинам трагічної смерті Головного Отамана. Академію відкрив проф. Левко Е. Чикаленко, а промову виголосив мгр. Е. Федоренко. В п'ятницю 20-го травня на Форумі Дискусійного Клюбу Круглого стола дав доповідь голова Виконного Органу УНРади Микола А. Лівицький на тему „УНРада, Американський Комітет і консолідація" після якої відбулась оживлена дискусія під головуванням ред. І. Кедрина. В суботу 21-го травня в залі Наукового Т-ва Шевченка відбулась Наукова конференція Військово-історичного Інституту при НТШ під головуванням Зенона Стефанова з доповіддю ред. І. Світа про „Українські військові формації на Сибірі в 1917-20 рр." і ред. Я. Курдидика „Кулісі німецької військової окупації України в Другої світової війни". В той сам вечір відбулась в залі Українського Інституту Академія, присвячена пам'яті померлого 13 грудня 1958 року редактора Ярослава Чижа.

Хрущов заявив, що не робитиме зараз нової Берлінської авантюри

Берлін. — Зупинившись в поворотній дорозі з Парижу до Москви у Східньому Берліні, Нікіта Хрущов виголосив в минулу п'ятницю велику промову, в якій заповів, що до часу, поки збереться нова конференція „на вершинах", Совєти не підписуватимуть з Східньою Німеччиною сепаратного мирового договору. А що Хрущов запропонував був в Парижі, щоб така конференція зібралась за 6-8 місяців, то на той час — за коментарями західної преси — можна бути спокійним, що Москва не спровокує нової горої кризи новою авантюрою за Берлін. Водночас Хрущов заповів, що хоч Совєти мусять стосувати тактику терпеливости, то вони не будуть в справі Німеччини й Берліну вичікувати „до безконечности". Взагалі ж, своїм тоном і зміст нова промова Хрущова була поміркованою. Він повторюючи закиди щодо „американської агресії", та обурюючись на нібито напастливі супроти СССР промови Ніксона, Гертера і Діллона, старався відмежувати дещо президента Айзенгавера, заявивши, що „Айзенгавер працює серед складніших відносин, як ми", бо — мовляв — він оточений „імперіялістами", а на Кремлівській верхівці панує ідеальна одностайність щодо мирово-співіснувальної політики. Задля заспокоєння німецьких комуністів, Хрущов заявив, що плян Москви щодо підписання мирового договору з „двома Німеччинами" та перетворення Західного Берліну у „вільне місто" стає „щораз більше зрілим" і тому треба тільки трохи терпеливости, щоб він „цілком назрів" для його здійснення.

В АМЕРИЦІ

● В Оклагома Ситі, Оклагома, 19-го травня відкрито пам'ятник, на якому стоїть якір із бойового корабля „Оклагома", яка 30 мінут після атаки японців на Перл Гарбор 7-го грудня 1941 року пішов на дно. На цьому відкритті були присутні шеф операцій фльоти адмірал Арлі А. Бирк та кілька з тих моряків, яким вдалося тоді врятувати своє життя. На пам'ятнику є напис: „Посвячаєтна сторожкість — це передумова волі".

● Генеральний секретар комуністичної партії ЗДА Гус Голл критикує республіканський уряд Айзенгавера за те, що Нікіта Хрущов зірвав паризьку конференцію. Голл каже, що американський уряд повинен був перепросити Москву за те, що вона збила американський літак в дні 1-го травня над територією СССР.

● Міська Рада Ню Йорку затвердила найбільший в історії цього міста будьжет на фінансовий рік 1960—1961 в сумі $2,345,483,576. Це вже другий будьжет, який перевищує два більйони долярів. Його мають підписати посадник Ваґнер, контролер і міський урядовець. Представник республіканців у міській раді Ст. Ізаак критикував цей, на його думку, марнотратний будьжет.

У СВІТІ

● Біля Вертгайму в Західній Німеччині, на терені, на якому американсько - німецькі війська переводили маневри та який був замкнений для совєтських „дипломатів", приловлено члена зв'язкової совєтської військової місії полк. Михаїла Черникова і червоноармійця М. Яснювіча, його шофера. Вони швидилися по полях, ніби „проходжуючись". Після переслухання їх — звільнили їх та посадили до потягу до їх місця замешкання у Франкфурті.

● Військова комісія в норвезькому парляменті натаврувала факт, що в минулому році вислано з Норвегії на Кубу транспорт зброї вартости $588,000, в тому числі американську зброю, яку Норвегія дістала титулом військової допомоги від ЗДА, вартости $210,000. Автори тієї скандальної трансакції старалися затушувати справу.

● Валеріян Зорін, голова совєтської делегації на 10-членній конференції роззброєння в Женеві, приїхав був до Парижу та разом з почотом Хрущова відлетів через Східню Німеччину до Москви, щоб там дістати нові інструкції, як поводитися після останнього звороту совєтської політики. Конференція роззброєння була перервана на час Паризької конференції „на вершинах", де мали обмінувати справу роззброєння. Вона збереться знову 7-го червня. Її доля тяже сумнівна.

● Совєтський письменник Борис Пастернак, автор „Доктора Живаго", дуже хворий: він дістав сліп крові й атаку серця та крім лікарів і найближчої родини — нікого до нього не впускають. Хоч Пастернак є немасті Кремлю, проте совєтський уряд прислав йому з Москви двох лікарів-професорів. Пастернак має 70 років.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates:: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Москва в ролі прокуратора

На понеділок 23-го травня скликано Раду Безпеки Об'єднаних Націй для розгляду скарги, яку офіційно зголосив Совєтський Союз проти З'єдинених Держав за „агресивні дії", що їх ніби проводять ЗДА, створюючи ними загрозу для світового миру. Було б весело, якби не було так сумно: московські большевики в ролі прокуратора проти Америки, та ще й на американському ґрунті, в центрі Ню Йорку, — це насправді якийсь макабричний гротеск. Немає кращого доказу, що нинішня міжнародна ситуація ненормальна і що людство опинилося в крутежі трагічних непорозумінь, як оцей процес перед Об'єднаними Націями.

В останніх днях настала мода шукати винуватців краху конференції і створення тієї ситуації, в якій можливий був виступ Хрущова у ролі слона в крамниці з порцеляною. На небезпеку обвинувачення всіх і вся вказує і генеральний секретар Даг Гаммершилд, який твердить, що розмови про помилки і їх авторів не помагають розв'язувати існуючі міжнародні проблеми. Але науку, як треба правильно поводитись, яку треба вести правильну політику, можна винести тільки із ствердження зроблених помилок. Нема сумніву, що коли Москва зважується зголосити до Об'єднаних Націй скаргу проти З'єдинених Держав за „провокаційні акти агресії", то це тільки тому, що її осмілено попередньою політикою. Коли вона доводить свою пропаґандивну кампанію у зв'язку з літаком „У-2" аж до того, щоб використати терен Об'єднаних Націй для процесу з ЗДА, то це тільки тому, що до цього часу не протиставлено большевикам такої пропаґандивно - інформаційної служби, яка усвідомила б світ про дійсний характер большевизму. Факт зголошення тієї скарги доказує, що Москва не боїться американського пропаґандивно - політичного протинаступу, знаючи з досвіду, що на цьому полі американці дійсно стоять нижче за совєтських пропаґандивних спеців.

А тим часом процес на терені Об'єднаних Націй міг би, при відповідному проведенні його Америкою, перетворитись у розправу проти Совєтського Союзу. Можна було б використати цю знамениту нагоду для поширення по всьому світі якмога докладних відомостей про совєтську шпигунську службу в Америці та в усьому світі. Це ж пребагатий матеріял, що його напевно мають американські пресові, судові та військові архіви, і напевно подібні архіви є також у Парижі, Лондоні, Бонні, Римі, Оттаві, Токіо — в усіх вільних країнах світу. Можна б просто залити совєтських прокураторів в ОН повінню безспірних фактів совєтського шпигунства, веденого в усіх ділянках і найбезоглядніщими способами. Можна б використати нагоду, щоб доказати фактами, хто є насправді найбільшим імперіялістичним аґресором нашого сторіччя.

Можна і треба звернути вістря обвинувачень в сторону совєтського прокуратора і посадити його на лаву обвинувачених. Делікатно - дипломатична поведінка з большевицькими циніками тільки підштовхує їх до ще більшого нахабства. Тому не можна захоплюватись пресовими інформаціями, що ЗДА думають у відповідь на совєтське обвинувачення зголосити проєкт міжнародної летунської інспекції під еґідою Об'єднаних Націй для протидії небезпеки несподіваної атаки. Це занадто слабкий контраргумент на большевицькі закиди, так само, як занадто делікатною була реакція Президента на брутальний виступ Хрущова у Парижі. Коли бандит напалає порядну людину в лісі, то найкраща на це реакція — хапати й собі першу ломаку, що є під рукою, і оборонятись нею. „Аргументум ад гомінем" — казали римляни — до кожного промовляє інший аргумент. З большевиками треба говорити окремою, спеціяльною мовою, щоб вони її зрозуміли і щоб затулити рота тим, які тягнуться в большевицькому хвості.

Процес проти ЗДА на Раді Безпеки ОН — жалюгідне видовище само по собі. Але воно може стати позитивним причинком для оздоровлення відносин, якщо стане бумерангом, який вдарить по Москві.

Землетрус в Кремлі

Ароґантна поведінка Хрущова в Парижі, його стукання й вимахування кулаками і погрози не тільки війною, але й тотальним знищенням З'єдинених Держав Америки з допомогою нуклеарних бомб і ракет, поставили світ перед питанням: в чому справжня причина божевільної поведінки совєтського диктатора? Все більше політиків і коментаторів схиляється до думки, що приводу до цього раптового вибуху хрущовської „непримиримости" треба шукати в напруженій внутрішній совєтській ситуації й у внутрішніх конфліктах, що починають розкладати очолювану Хрущовим партійно - урядову верхівку.

Поява американського розвідувального літака „У-2" в глибині совєтської території понад центрами воєнної індустрії і, правдоподібно, ракетних баз — стала справжнім землетрусом, що потряс кремлівською партійною і мілітарною верхівкою до самих основ. Аналізуючи події перших днів травня 1960 року, ніхто з коментаторів не звернув уваги на хронологічну черговість цих подій і їх наслідків, і тому варто цю черговість унаглядити й усвідомити.

1-го травня 1960 року відбулося таке чи інше „зістрелення" американського літака „У-2" у повітряних просторах над Свердловськом. На другий день, 2-го травня ц. р., пішов у відставку шеф штабу совєтських збройних сил, значить людина, відповідальна за безпеку Совєтського Союзу, маршал Васілій Соколовський, і „захворів" нагло маршал Іван Конєв, головнокомандувач збройних сил держав т. зв. Варшавського пакту. Зараз за цим, 4-го травня, відбулося скликане надзвичайним порядком, без обов'язкового в таких випадках попереднього повідомлення, спільне засідання Центрального Комітету Комуністичної Партії Совєтського Союзу і Президії Верховного Совєту СССР. Перебігу цього секретного засідання не виявлено, але закінчилося воно у висліді далекосяжними змінами в Президії ЦК КПСС, на пості заступника прем'єра СССР і навіть на становищі президента Совєтського Союзу, на якому Леонід Брежньов зайняв місце „героя Совєтського Союзу" і першого маршала СССР Клима Ворошилова. Зараз же на другий день після цих змін у партійній і урядовій верхівці відбулася сесія Верховного Совєту СССР, який, з одного боку, апробував різкий зворот політики у відношенні до З'єдинених Держав Америки, а з другого — проголосив редукцію податків, щоб з допомогою цього заходу здобути підтримку і прихильність совєтського суспільства.

Проведені у совєтській мілітарній і партійній верхівці зміни, хоч і не виявилися ще у такому відкритому конфлікті, як то було з групою Молотова в 1957 році, все ж таки свідчать про наявність гострої і глибокої внутрішньої кризи в Совєтському Союзі, тісно пов'язаної із його закордонною політикою, — кризи, що в ній можливо стоїть вже у грі й голова самого Хрущова. Тільки так можна пояснити не лише травневий землетрус у Кремлі, але й намагання Хрущова вдержатися при владі з допомогою таких карколомних „сальто мортале", як зірвання Паризької конференції „на вершинах" і змобілізування проти Совєтського Союзу суспільної опінії в ЗДА і в усьому вільному світі.

ПІДНЯТА ЦІЛИНА ОСІДАЄ

Сідає вона далеко. Вкриває порохом поля Юґославії і столицю Румунії. Згідно з повідомленнями, які зібрав англійський журналіст Кренкшоб, у квітні совєтська цілина осідала вже в Букарешті і по всьому придунайському районі. Словом, піднята казахстанська курява вкрила в більшій чи меншій мірі ввесь совєтський бльок, долучивши об'єктивно і тітовську комуністичну державу.

У своїй статті в „Ню Йорк Геральд Трибюн" з 12 травня Кренкшов пише, що важкі чорні хмари куряви навесні засипали Румунію і Болгарію. Вдень ставало темно, як уночі, і на вулицях ледве можна було щось побачити за кілька кроків. Складається ця курява з піску та верхнього шару ґрунту і важко навіть установити, як довго віяли вітри з цією курявою, але в усякому разі не один і не два дні.

Совєтська преса не потрудилась, звичайно, пояснити людям, звідки взялося лихо, що нищить їх працю і утруднює їм життя. Кренкшов підкреслює, що хоч усім ясно, що курява зі Сходу мусіла прийти тільки з Совєтського Союзу, совєти не писали про це нічого, бо вони завжди замовчують усі внутрішні катастрофи, а згадують про них через кілька місяців, а то й років.

В Юґославії від куряви було важко дихати, а востанне про неї чути було з Угорщини. Кренкшов висловлює думку, що коли б курява не дійшла аж до Східньої Европи, то Захід довго про неї не знав би, бо ще й досі із Східньої Европи вістки швидше пробиваються на вільний світ, ніж із Совєтського Союзу. Тільки в „Ізвєстіях" проскочила невеличка нотатка про те, як тваринники і свинарки колгоспу „Іскра" героїчно боролися з курявною бурею. Як видно, ні дописувач, ні редакція „Ізвєстій" тоді ще не зрозуміли всього значення тієї куряви, що її чотири дні наносили на Кубань оті славнозвісні суховії, які беруть свій початок з пустель Ґобі та Каракуму.

Та, очевидно, розміри катастрофи були такі, що її не можна було цілком замовчати. Кренкшов згадує повідомлення московського радіо, що через курявні бурі на Донбасі не можна своєчасно посіяти ярини (може пересіяти ярину на місці знищеної озимини?). Після цього то з України основної, то з Криму, то з Молдавії почали прохоплюватися вістки про те, що озимина цілком знищена, а яровину пробували сіяти і кинули „через несприятливі умови погоди".

Кренкшов робить висновок, що такі колосальні маси куряви мусіли знятись з якихось велетенських просторів землі з необчислимих тисяч гектарів, найбільш імовірно з Казахстану.

Як знаємо, в ЗДА, на середньому Заході, також є степові простори, з яких в сухі роки здіймаються курявні бурі. Відомий роман Стейнбека „Грона гніву" написаний був саме після особливо великих вітрів, які знищили посіви фармерів, майже в двох стейтах. Тоді вся американська преса писала про це, і почали розробляти заходи для того, щоб запобігти подібним катастрофам на майбутнє.

Але в СССР ніхто не посміє підрахувати навіть приблизно, скільки тисяч гектарів урожаю засипала піднята Хрущовим цілина, ніхто навіть і словом не згадав Казахстану, звідки тільки й могли насунути на Україну і інші країни південно - східньої Европи, оці курявні хмари, що засипають цілі міста грубими шарами піску.

Ця мовчанка про Казахстан набирає особливо зловісного значення. Що робиться там? Якщо аж на Кубані, як пише совєтський кореспондент, буря засипала курявою приміщення свинофарми, а свинарки ходили з потрісканими від спраги губами, то що ж діється на самій цілині, у тих безводних пустелях, куди самодур - диктатор загнав сотні тисяч молоді, не подбавши влаштувати для неї людських умов життя?

А головне, чому не було зроблено бодай 2 - 3 експериментів у скромних хоч би розмірах, чи можна справді „піднімати" оту цілину. Старі аґрономи царського часу вважали, що небезпечно зривати трав'яний покров з казахстанських степів, бо посухи і суховії надто там великі, щоб верхній родючий шар землі розпушувати оранкою. Американські фахівці висловлювали подібні остороги. Але в тоталітарному режимі найгіршим нещастям є те, що диктатор стає генієм і фахівцем у всіх фахах! І нема в тому режимі вільної преси, яка могла б скритикувати його, остерегти чи бодай висловити думки справжніх фахівців. Найбільше, що може дозволити собі народ під совєтами, це укласти кілька нових примовок, як наприклад: „Підняли цілину, підняла б їх лиха година!" або „Не піднімай цілини, бо не знаєш, де вона сяде".

Можливо, що Хрущов тому й зчинив такий ґвалт навколо збитого американського літака, щоб відвернути увагу народу від того, що робиться в Казахстані. Хоч яка вигода совєтській владі признаватись, що американські літаки можуть літати аж над Уралом — незрозуміло! Л. Лівко

Д-р Левітт передбачає, що ЗДА перші вишлють астронавтів в космічні простори

Филаделфія, Па. — Хоч СССР недавно випустив сателіта в космічні простори разом із кабіною для людини, то, на думку директора Фелсового Плянетаріюму при Френклінському Інституті у Филаделфії д-р І. М. Левітта, не СССР, а ЗДА зможуть перші випустити в космічні простори астронавтів із сателітом. Це станеться, на думку д-ра Левітта, вже восени цього року або під час найближчої зими. СССР має ракети, які можуть летіти з важчим тягарем, але він не має інших потрібних даних, щоб здійснити тепер лети в космічні простори з людиною. ЗДА вже зуміли знайти кабінку, яка летіла з ракетою, і в якій були потрібні прилади до записування даних про космічні простори. Також мавпи відбули успішну подорож понад Атлантиком і вернулися з неї здорові на землю.

М. Скала-Старицький

НА СЦЕНАХ І ЕСТРАДАХ ПАРИЖУ

Почну хіба з того, чим закінчив попередній свій допис про музично-театральне життя Парижу.

Марлена Дітріх не загріла довго Парижу і вже кілька місяців як виїхала знову до Америки. Німці не можуть простити своїй землячці (Марлена — уродженка Берліну), що вона під час останньої війни співала для американських вояків, а коли її найближчі приятелі-берлінці відвідували її в Америці, говорила з ними тільки англійською або французькою мовами. Мало того, вона навіть німецькі пісні свойого репертуару виконувала в англійській мові.

Друга міжнародна велика зоря на музикгольному фірмаменті, Жозефіна Бекер, велика захисниця чорної раси й гуманізму, що більше як рік робила повні збори сусідуючому з Паризькою Оперою музикголеві „Олімпія", також покинула Париж. На її місце прийшла молода (Жозефіні Бекер вже стукнула 60-ка) гарна бразилійка.

У найбільшому оперетковому театрі Парижу „Шатле" йде з великим успіхом найновіша оперета Франсіс Льопева „Тайна Марка Польо" з Люїсом Маріяном у головній ролі. Люїс Маріяно — це французький Маріо Ланца. Молодий, середнього росту тенор, еспанського походження, який так само, як Ланца, все своє життя мріє про виступи в Опері. Покищо тої мрії йому не вдалося зреалізувати, хоч і почав він свою кар'єру дебютом в опері „Дон Пасквалє". Але так нефортунно, що й досі, як пише в своїх споминах (він ще молодий, але написав уже три книжки про себе), чекає на авдицію в паризьких операх, якої просив 10 років тому. Чекаючи на ту авдицію, щоб не гаяти часу, почав з великим успіхом співати оперети, награвав кілька фільмів, безліч платівок і взагалі зробив велику кар'єру.

Оперета „Тайна Марка Польо", як і всі модерні оперети, не визначається ані цікавою й великої вартости музикою, ані лібреттом. Це радше велика ревія в 16-ти відслонах, пов'язаних псевдодією. Поставником і режисером є сам директор театру „Шатле", Моріс Леман, колишній генеральний адміністратор паризьких державних оперових театрів, який навіть в Опері, бувши головним її директором, ставив деякі опери („Галянтні індійці" Рамо, „Оберон" Вебера та „Чарівна флейта" Моцарта) по-ревійовому, „а ґран спектакль". Це — неймовірні костюми, декорації, світляні ефекти, стріли, громи, бурі, вулкани, дуже швидка, автоматична зміна декорацій на очах публіки і т.п. чари-мари, якими заворожувано публіку ще у 18 сторіччі. Вся ця театральщина відживає тепер в Европі, збагачена технічними засобами. Мистецтво й самі мистці відходять все більше на другий, а то й третій плян. Зорові ефекти домінують у всіх театрах Парижу. Я вже згадував, що навіть 84-літню „Кармен" Бізе поставив недавно в Паризькій Опері фільмовий режисер Раймонд Рульо в такий спосіб, що критика писала: щоб подивитися на Кармен, треба іти до Опери, а щоб послухати — до Опери-Комік. Постави сучасних режисерів такі головокружні, що глядач не має можливости слухати музики, а мусить тільки дивитися, дивуватися й нюхати дими штучних вульканів, вибухів та стрілів. Велику вагу в тих видовищах має, очевидно, балет, який щораз більше завойовує симпатії. Зрештою, французи завсіди були балетоманами. У театрі „Шатле" висять навіть дві пропам'ятні мармурові таблиці в честь Сергея Дягілева і Анни Павлової, уфундовані Об'єднанням Письменників і Критиків Парижу в 1953 і 1956 роках.

В оперетковому театрі „Моґадор" іде тепер „Прекрасна Олена" Оффенбаха з бувшою примадонною Паризької Опери — Жоері Бує в головній ролі. Це вже не молода, але дуже добре збудована жінка, що можливо й спокусило її перейти з оперової сцени на оперетку. Грає вона „Олену" несподівано добре, бо звичайно оперовим співакам і співачкам закидають, що вони не вміють грати. Виходить, що не всі співаки не вміють грати, а опера не дає можливости грати так, як це можливе в драмі чи навіть в опереті.

Та найвеселіша і найбільш оригінальна оперета йде вже біля двох років з неслабнучим успіхом у так званому театрі „Порт Сен Мартен", недалеко площі Республіки. Головними виконавцями в цій опереті є два фільмові актори і співаки: Жорж Ґетарі (грек з походження) і Бурвіль. Оперета називається „Пасіфіко". Автором лібретта є Поль Нівуа, а наскрізь джазової музики — Жо Мутет. Поставник Макс Ріволь. Усе це мало відомі й молоді люди, що зліпили наскрізь модерну, але дуже вдалу ревію, також у 16-ти відслонах, що змушує виконавців з неймовірною швидкістю передягатися в щораз інші костюми. Декорації також змінюються (завдяки оборотовій сцені) дослівно протягом секунд і на очах публіки. Гасне на секунду світло — і глядач знову в новому світі, в іншій обстанові.

Бурвіля я бачив у фільмах, але того, що він уміє на сцені, я ніколи не підозрівав. Це великий актор комічного покрою. Я сказав би, це властивий і автентичний комік, у якого все виходить так природно, що вам не віриться, що ви в театрі. Це справжній майстер, який довів свою професію до крайньої простоти й безпосередности. Таким акторам, як Бурвіль, не треба ні декорацій, ні костюму, ні гриму. Це справжні артисти, які кожне слово можуть зробити своїм, і яке переконує до решти.

Жорж Ґетарі — це дуже талановитий актор - співак і оперетковий амант, яких так рідко можна зустріти на опереткових сценах і в театрах. Він уміє співати, хоч його голос не визначається вже ані особливою свіжістю, ані красою. Дія відбувається то в Парижі, то в Америці, і це надає великої кольоритности й гумору виставі. Бурвіль грає паризького кльошара (бома), що щасливим збігом домого співака Льоренца (Жорж Ґетарі). Обидва вони обставин стає імпресаріо віїдуть в Америку „по золоте руно", де, замість долярів, Льоренцо закохується у срібноволосій Марілін (надзвичайно подібній до Мерілен Монро) — і на тому кінчиться вся авантура, повна до

(Закінчення на стор. 3-ій)

З КАНАДІЙСЬКОГО ЖИТТЯ

Канадійська Федерація Етнічної Преси встановлює зразок канадійського громадянства

В днях 29 - 30 квітня відбулась в Торонті чергова конвенція Канадійської Федерації Етнічної Преси. Президентом Федерації поновно обрано суддю В. Дж. Ліндела з Вінніпеґу, який підкреслив цінність етнічної преси у формуванні канадійського зразка громадянства. Суддя Ліндел, редактор ісляндської газети, був одним із засновників Федерації у 1958 році. Тепер вона охоплює понад 50 чужомовних публікацій на терені Канади. Двадцять вісім з них становлять Клюб Канадійської Етнічної Преси у Східній Канаді, що його очолює Джуліюс Баєр, редактор німецької газети „Ді Торонтер Цайтунґ". Інші члени Федерації належать до вінніпезького Канадійського Пресового Клюбу, що його очолює Чарлз Е. Доджек, видавець українських, німецьких і хорватських газет. В Гамілтоні, Монтреалі і Ванкувері існують ще інші етнічні публікації, не охоплені клюбами. В Торонті всі приналежні публікації подані на „жовтих сторінках" у телефонічній книзі під наголовком „Нюзпейперс" із окремою приміткою: „Члени Клюбу Канадійської Етнічної Преси" — на означення того, що вони являють собою льояльні канадійські публікації, які служать потребам різних етнічних груп.

Під час конвенції промовляли запрошені гості — посол Еллен Ґромен, який репрезентував прем'єра Онтаріо Л. Фроста, і міністер громадянства та іміґрації пані Еллен Фейрклов, яку обрано почесним президентом. Інші члени управи: перший віце-президент Бруно Тєнгунен, Торонто; другий віце-президент Чарлз Доджек, Вінніпеґ; секретар Іван Г. Сирник, Вінніпеґ; скарбник Марґарет Яноссі, Торонто; голова видавничого комітету Михайло Гикавий, Вінніпеґ; голова адміністративного комітету Глоговскі Френк, Торонто.

В склад дирекції входять ще: Ліо Дж. Лезак, Вінніпеґ; Майк Янечек, Торонто, Зіґфрід Вайденбавм, Торонто і Владімір Мавко, Торонто.

Під час конвенції влаштовано також перший баль етнічної преси. Чистий прибуток в сумі $500 призначено на Фонд Світового Року Втікача.

Робітництво і нова партія

Канадійське робітництво, яке досі в своїй основі державлося здалека від безпосереднього зв'язку з будь-якою партією, тепер офіційно зважилося вступити в політичну діяльність. Канадійський Робітничий Конґрес (СЛС) під час своєї недавньої конвенції в Монтреалі переважаючою більшістю схвалив сформування нової лівої від центру політичної партії. Партія ССФ, без сумніву, голосуватиме цього літа за об'єднання з цією новою партією, коли відбуватиме свою конвенцію вРіджайні. Однак, існують сумніви, чи нова партія зможе здобути собі підтримку сильних фармерських організацій на терені Канади, хоча в цій країні виборці дистриктів завжди були схильні піддержувати лібералів і принаймні в одній провінції — Саскачевані — обрали уряд ССФ. Якщо новій партії не вдасться виконати це величезне завдання — координувати робітничі, фармерські і соціялістичні цілі в своїй програмі, — то її вигляди на здобуття підтримки якоїсь більшої частини виборців у цій країні, які думають про реформи, дуже сумнівні. А без сильного лідера, вистачальних фінансів і захоплюючої програми вона може стати нічим іншим, як „третьою" партією Канади на місце ССФ. Така „третя" партія, якщо вона не стане справжнім центром нової політики і нових принципів, спричинюватиме лише розбивання голосів при виборах і утруднюватиме успішну працю та добрий уряд, що їх, здається, найкраще можна осягнути при існуванні двопартійної системи. Друга партія забезпечує сильнішу опозицію, конечну для збереження здорового законодавства. (К. С.)

С. Риндик

ВІДЛІТАЛИ ЖУРАВЛІ

(Оповідання А. З.)

(5)

Це нас дуже засмутило.

— Коли свої так зустрічають нас, та як зустрінуть чужинці?

Скоро показалося, що чужинці були такі самі. Тільки геть-геть пізніше признали нам рацію і набралися охоти самі тікати.

У Чорткові приключилася біда з моїми штиблетами. Ми найняли помешкання в готелі, а самі пішли до міста на обід. Прийшовши з обіду, довідались, що на наше помешкання впала дефензива, перебурила нам клунки і забрала мої штиблети! Я негайно подався до дефензиви.

— На якій підставі ви забрали мені чоботи? — відразу накинувся на них. А мною аж тіпало. Вже мені було все одно.

Вони були заскочені таким нахабством і, замість вигнати мене чи заарештувати, стали оправдуватися:

— Бо то було войскове.

— Войскове?! Де ви, — кажу, — бачили такі войскове бути? В якій армії? Чи часом не в царя Гороха, як землі було троха? Та ж подивіться на крій!

— Маєш, пан, рацію: крій не войскови, але скура войскова.

— Ха-ха! Скура войскова! Перший раз чую, що є на світі якась шкура войскова. А знаєте, скільки тій скурі літ? П'ятдесять з гаком. То ще мій небіжчик татуньо, як женилися, зробили собі з неї чоботи. Де пан комендант? Я йду до нього.

— Пан капітан прийде за годину, — сказали мені.

Та коли я прийшов за годину, до капітана мене не пустили, а якийсь крук виніс мої штиблети і сказав:

— Я бачу, що пан бідний чоловік, тож дарую панові ці бути.

Переконалися, що то справді страшна старовина.

Ідучи до готелю, я думав:

— У цім нікчемнім дарунку відбилася вся історія наших взаємин. Нічого не змінилося. І не зміниться. Уся наша земля — польський дарунок.

А до своїх славних штиблетів я промовив так:

— Утекли ви від червоної ґвардії, утекли від червоних кожухів, утекли нарешті від польської дефензиви. Тепер уже вам сам чорт не страшний.

Але я помилився...

У Тарнові вдалося мені впхатися за писаря до міністерства. Здається, це було міністерство преси і пропаґанди, а може міністерство торгу і промисловости. Вже добре не пам'ятаю, бо обидва міністерства містилися в готелі „Бристоль" в одній кімнаті, тільки за сусідніми столами.

Щодо моїх штиблетів, то я сміливо ходив у них по місті, дармащо в Тарнові була також дефензива і стояв якийсь полк. На моє взуття ніхто з них не звертав найменшої уваги. Аж звернув увагу один урядовець сусіднього міністерства. Це був непевний елемент в українстві. Він часом закидав по-московському, але зараз же поправлявся: Тільки коли за якісь два чи три місяці перестали нам видавати платню, бо державна каса спорожніла, він зовсім перейшов на московську мову. Мало того, почав іще наспівувати московську пісню:

Ямщік, не ґані лашадєй!
Мнє нєкуда больше спєшіть.

Це була явна провокація. І одного дня відбувся в міністерстві такий діялог:

— Пане товаришу! А чого це ви, урядовець українського міністерства, говорите не по-українському? Як це розуміти? — вирвався один із нас.

— Да очень просто: платілі — ґаварілі, перестали платіть — перестали ґаваріть. Чево же здєсь нє разумєть? Дєло ясноє, как вичіщенний самовар.

І ми залишили його в спокою. Тяжко було боронити честь міністерства пропаґанди і преси на чужій території. Так ось цей урядовець звернув свою увагу на мої штиблети. Я раз-у-раз ловив його задумані погляди на моїх ногах. Це мене ані трішки не лякало, бо тому урядовцеві було далеко до дефензиви. Конфіскувати він не міг. І одного разу я спитав його:

— А чого ви це, пане товаришу, так задивились на мої ноги? Я ж не балерина, не Айседора Дункан.

Він трохи помовчав, а потім обізвався:

— Я розумію, коли, буває, люди носять шлики, мужицькі свити, криві шаблюки і навіть запорізькі сап'янці. Я це розумію, бо все це належить до відродження нації. Але ніяк не можу зрозуміти, чому це українці носять штиблети з часів Чічікова і поштмайстра Шпрехен Зі Дейч Іван Андрейч, того самого, що одного разу розповів історію про капітана Копєйкіна. Що ті штиблети мають спільного з відродженням нації і взагалі з національними святощами? У якім музеї ви їх свиснули, якщо це не секрет?

Той тип мав гострий язик, і я стримався від дискусії, бо відразу побачив, що програю. Але він не стримався.

— Чому мовчите? Самі розпочали розмову і не хочете відповідати.

Я мовчав...

— Я мав би охоту купити у вас цю старовину.

— Навіщо вона вам?

— То вже моє діло...

І з того часу він раз-у-раз приставав до мене з пропозиціями відпродати йому штиблети. Це був досить оригінальний тип, і варто сказати про нього трішечки більше. Його прізвище було „Попів". Вибух революції потягнув за собою і деякі революційні зміни в нашій граматиці, освіжуючи її закостенілі форми. Постала навіть цілком нова деклінація. Такі слова, як „Попів" стали відмінюватися так: Кого нема? Попіва. Кому даю? Попівові (є ще вельми сумнівна біфуркація: Попіву). Кого бачу? Попіва. З ким говорю? З Попівовим (біфуркація: з Попівом; трифуркація: з Попівовом). На кім штиблети? На Попіві або на Попівові. Коли такий Попів має жінку, скажім, Марію, то вона називається Марія Попів і відмінюється так: Кого? Марії Попів. З ким? З Марією Попів, і т. д. Ці норми збереглися по нинішній день. Ними користуються і наші найбільші вчені, і найбільші письменники, не кажучи про найменших. Цю деклінацію я особисто називаю терміном „деклінаціо марціяна" - мартівська деклінація, бо повстала в марті (березні) 1917-го року.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Шевченківське Свято

в Рідній Школі ім. Митрополита Андрея Шептицького в Ню Гейвен, Конн.

Виконавці програми Шевченківських Роковин в Ню Гейвені.

Щороку впродовж свого 10-літнього існування уладжували учні „Рідної Школи" Шевченкове свято для всього тутешнього громадянства. Таксамо і цього року, наша школа 27-го березня урядила Святочну Академію силами своїх учнів і вчителів, та при співучасті учнівської оркестри СУМА з поблизького Гартфорду, яку провадить учитель нашої школи пан Володимир Фіцалович. Публіка дописала, обширна заля Ігел Гол була в великій мірі заповнена.

Після американського гимну, що його відіграла на фортепіяні учениця „Рідної Школи" і Музичного Інституту, панна Г. Петрончак, свято відкрив голова Рідної Школи п. Богдан Снігурович. „Заповіт" відспівали шкільні діти при співучасті оркестри СУМА з Гартфорду. Оригінальну доповідь про Шевченка виголосив учитель М. Заклинський. Темою було епохальне значення, яке має Шевченкова творчість і діяльність у житті нашої нації. Добре опрацьований реферат прочитала учениця 9-ої кляси Рома Гіна. В ньому підкреслила вона завзяття і впертість, з якими поет ще з дитячих літ старався серед найважчих умовин вишколитися на артиста - маляра.

Діти 3-ої і 4-ої кляси деклямували спільно поезію „Реве та стогне" — на тлі оркестри. Цей своєрідний супровід гуртової деклямації давав змогу слухачам сильніше вжитися в зміст поетових слів. Учасників тої точки було так багато, що сцена показалася замалою. Милою несподіванкою для слухачів був хор Рідної Школи, що відспівав в супроводі оркестри „Думи мої". Публіка подивляла молоду оркестру, що в ній найстарші учасники досягають 14-го року життя. Для дитячих хорів, які, як відомо, не мають низьких голосів, треті мандоліни і ґітари заступали своїми низькими тонами басів і чудово поглибили експресію пісні.

На мальовничому тлі учасників оркестри і хору виступили наші найменші з деклямаціями. Маленька Ганя Бродич уч. IV. кл. пописалася уривком з поеми „Тополя", а Ганя Духновська уч. VII. кл. мелодеклямацією „На високій дуже кручі". Учениці вищих кляс гарно пописалися своїми деклямаціями. Гарно виголосила уч. X. кл. Марта Криницька важку історичну поему „Іржавець", що є актуальна зогляду на Мазепину річницю. Гарно випала Шевченкова поезія „Костомарову", яку деклямувала уч. IX. кл. Ліда Бойко. Деклямаційним талантом визначається уч. VII. кл. Ліда Хома, що виголосила поезію „В роковини смерти Т. Шевченка" Ів. Франка і другу „Спомин про генія" Галини Комарівної.

Надійний та талановитий скрипаль Богдан Бойко уч. VII. кл. відіграв Вівальді „Концерт А моль" і „Слов'янську колисанку" Фр. Неруди. На основі його виконання можна сподіватися, що він, коли буде працювати над собою, досягне великих успіхів.

При Рідній Школі зав'язався чоловічий хор, який своїми двома точками „Ой три шляхи" і „Тече вода" видатно зміцнив програму концерту. Як на дванацятку співаків, то пісні вийшли сильно і виразисто. Багато з цього успіху треба завдячити диригентові п. М. Палидовичеві. Соло виконали п-ове д-р М. Снігурович і Степан Фіголь. При фортепіяні панна Зірка Снігурович, абсольвентка нашої Рідної Школи.

Публіка прослухала з насолодою програму і бачила з радістю, що наші українські діти „чужого научаються і свого не цураються".

Виховний вплив участи дітей у такій імпрезі є великий, бо діти привчаються до громадянської праці. Старше громадянство бачило, що є кому стати на зміну. Співом гимну „Ще не вмерла Україна", закінчено Академію. Її відспівала вся публіка разом з виконавцями.

Всю ту програму записано на стрічці для архіву „Рідної Школи". **А. В.**

Фортепіяновий речитаЛь Ігоря Турчиневича в Клівленді, Огайо

Клівлендський Відділ Українського Музичного Інституту представив 24 квітня ц. р. місцевій українській публіці визначного учня фортепіянової кляси керівника Відділу Ірини Винницької — Ігора Турчиневича з самостійною програмою в залі Українського Народного Дому.

Ігор Турчиневич почав науку гри на фортепіяні в 1954 році, як один із перших учнів УМІ в Клівленді. Після сімох років навчання він зумів виконати самопевно різноманітну програму з правдивим успіхом.

Започаткувавши свій перперший концерт триголосовою інвенцією Баха, він ввійшов у ролю доброго виконавця, який темпераментно та з легким технічним опануванням демонстрував знаменито п'єси Гелера „Зефір" та „Нетерпеливість". Він виконав теж бездоганно твори Моцарта „Соната Ф-дур К 547а" та „Рондо алля турка". Зокрема могло подобатись „Рондо", яким він закінчив першу частину програми. Під час перерви він отримав велику китицю рож від своїх товаришів, що її вручив виконавець вдячно своєму учителеві.

Дальші точки програми „Ен куран оп. 53 № 1" — Годарда та „Емпромті оп. 90" Шуберта були підготовані старанно й виконані з динамічним підкресленням. Особливо припала до вподоби публіці п'єса Ревуцького „Їхав козак на війноньку", що її нагородила публіка окремими оплесками і добилась її повторення після останньої точки програми.

„Токката" Довженка, Іберта „Ослик" та „Токката" Качатуріяна дали змогу виконавцеві показати обзнайомлення з сучасною музикою та його технічну заавансованість, що її не часто зустрічається серед учнів середнього року навчання.

Цей речиталь доказав нашій спільноті, що діяльність Українського Музичного Інституту не лиш дає змогу українській молоді зайнятися більше корисними справами, як щоденне сидження при телевізорі, але дає нагоду талановитим одиницям здобути основну музичну освіту, яка може бути використана для професійної кар'єри, чи хоч би лиш для старанної загальної освіти.

Ігореві Турчиневичеві бажаємо витривалости й дальших успіхів в його музичних студіях.

Юрій Олійник

З життя української громади в Боффало, Н. Й.

Загальні Збори Відділу УККА відбулися 10 квітня. Були це одинадцяті з черги Заг. Збори, бо Відділ основано в 1950 році.

На зборах приявні чули звідомлення про десятирічну працю відділу, яке подав культ.-осв. референт УККА д-р М. Лоза. Факти і числа, які подав референт, кинули світло на цю десятирічну працю, яка була немалою, бо мала досягнення на політичному, культурному і фінансовому полі. Правда, збори Відділу в попередніх роках були численніші і живіші, часами навіть бурхливі, що свідчило про більшу вітальність громади. Тепер уми заспокоїлися, люди дещо збайдужніли і менше цікавляться працею української громади, але ті, які цікавляться громадським життям і приходять на збори, підходять до справ ділово. Цим відзначалися й останні збори Відділу УККА. Байдужність громадян проявляється у неплаченні датків на УНФонд, який є основою всякої праці, бо без гроша нічого не вдієш.

У другому році існування Відділу на УНФонд вплинуло було $3,715, а в останньому тільки $1,600, хоч наша громада за той час зросла. Та за десятирічний період дала громада $24,008 національного датку. Коли до цього додати ще $8,861, які зібрала Допомогова Секція УККА на допомогу залишенцям в Европі та $1,600, які на протязі чотирьох років зібрав Комітет для піддержки наукової праці наших вчених, згуртованих в НТШ у Сарсел у Франції, треба додати, що в цій сумі міститься також збірка на цю ціль переведена радіопрограмою пп. Лаврівських — то можна відмітити, що бофалівська громада стоїть, мабуть, не на останньому місці серед наших громад в ЗДА щодо жертвености на народні цілі.

До нової управи Відділу ввійшли здебільша ті самі особи, які від початку існування Відділу несуть тягар праці на своїх плечах. В десяте перевибраний на голову Відділу п. Ілля Була, а також скарбник п. Павло Володька і секретар п. Степан Шепелявий.

Політичні віча, маніфестації і культурні імпрези, влаштовані на протязі цього десятиріччя дають картину активности української громади, згуртованої під прапором УККА.

Загальні Збори Допомогової Секції УККА відбулися в суботу, 2 квітня. Допомогова секція існує вже девятий рік і має на цілі матеріяльну піддержку залишенцям в Европі. За весь час свого існування, від 1952 р. зібрано і вислано $8,861 готівкою, крім цього висилається пачки з харчами і одінням. В цій грошовій сумі міститься сума $9,132, яку зібрала радіопрограма пп. Лаврівських, що від кількох років веде збіркову акцію „Діти — дітям", яку провадить „Тета Ірена". Фонди Допомогової Секції складаються в основному з членських внесків, пожертв та доходів з імпрез. Від минулого року влаштовує Секція раз в рік недільну збірку по мешканнях українських родин, яка в минулому році дала суму $825, а в цьому $912. Головою Секції була на протязі шести років сл. п. Степанія Безкоровайна, а на останніх Зборах вибрано вдруге п. Оксану Бережницьку.

„Проблема нашої молоді на еміграції" — такою була тема дискусійного вечора в Українському Клюбі „Наша Хата", який відбувся 9 квітня. По доповіді О. Залеського вив'язалася оживлена дискусія на тему сучасної молоді в загальному, а української зокрема. Тема, яка не сходить зі сторінок преси, не зацікавила, на жаль, ширшої громади, зокрема батьків, бо на вечері було не багато приявних.

Будинок цілоденної української школи парохії св. о. Миколая при вул. Філмор росте. Вже закладено фундаменти, а тепер монтують сталеве в'язання будинку. Завдяки послідовній і жертвенній праці о. пароха Н. Вояковського з новим шкільним роком українські шкільні діти матимуть вигідне приміщення у новому, власному, шкільному будинку. **О. З.**

„Молода Україна" в Брукліні вшанувала бенкетом піонерів Бруклинської громади

Бруклин, Н.Й. — „Молода Україна" в північній Бруклинській Громаді 22-го травня в неділю в залі Українського Народного Дому при Ґренд Стріт влаштувала вже 5-тий річний Бенкет для вшанування тих піонерів своєї громади, які покінчили 70 і більше років. Цих ветеранів-піонерів українського життя в цій громаді на Бенкеті було 30 осіб, між ними і два місцеві священики оо. Менцінський Юрій та Рейнарович. Бенкет відкрив перший заступник головного предсідника УНС п. Йосиф Лисогір, а тостмайстром був п. Василь Тараска. Головним промовцем був голова „Самопомочі" п. Юліян Ревай, а в мистецькій програмі виступали співачка Нюйоркської опери пані Марія Лисогір та оперовий співак п. Лев Рейнарович. Танцювали члени „Клюбу Молодих Танцюристів" і співала дівчинка Сукмановська. Танцюристів вивчили п. Теодор Карпюк і пані Сильвія Карп. При фортепіяні був пан Т. Левицький.

Успіх скрипаля Ігоря Шевця у Филаделфії

13-річний скрипаль Ігор Шевць, син Миколи і Марії Шевць заслуговує на ґратуляції, бо йому як першому зі скрипкової студії і ансамблевої гри під керівництвом професора Яра Миґасюка у Филаделфії припала честь бути вибраним солістом з-поміж багатьох змагунів до участи в Концерті для молоді, які влаштовує Филаделфійська Оркестра під диригентурою Влм. Смита, асистента Е. Орманді в Академі оф Мюзік на найближчий сезон.

Ігор Шевць

Його успіх може бути доказом на те, які вислідн може дати зрівноважена співпраця кількох чинників: таланту і любови до музики під мудрим надзором батьків та професійної праці досвідченого вчителя, який провадив талант до цих осягнень.

Ігор Шевць почав вчитися гри на скрипці 5 років тому.

Проф. Яро Миґанюк широко відомий нашій публіці як соліст із концертових естрад та американських радіових стацій. Тепер він працює в Музичному коледжі і веде свою Музичну Студію у Филаделфії.

Бажаємо молоденькому скрипалеві Ігореві як теж і його вчителеві та батькам і надалі якнайкращих успіхів.

Наталія Котович

Концерт учнів Відділів УМІ в Ню Йорку

15-го травня в залі Українського Народного Дому відбувся показовий концерт учнів Відділів Українського Музичного Інституту, в якому взяли участь учні таких Відділів: Бріджпорт (проф. Б. Марків). Гартфорд і Ню Гейвен (проф. Ю. Цибрівський), Нюарк (проф. Т. Богданська. Д. Каранович, Г. Клим, В. Цісик), Филаделфія (проф. Р. Огродник - Гарасимович, Ю. Оранський, Б. Перфецький, М. Полевський). Честер (професор А. Огродник-Жилава).

Цей перший концерт Відділів після смерти сл. п. Савицького доказав, що Український Музичний Інститут стоїть на кріпкому і доброму фундаменті, розбудованому передчасно померлим організатором і його багаторічним керівником. В концерті взяло участь двадцять учнів вищезгаданих учителів. Пояснював програму директор УМІ проф. Ігор Соневицький. На виконуваних учнями творах була виразно помітна ґрунтовна технічна контроля та фахова мистецька опіка над учнями збоку їх професорів. Деякі з них, як напр. Ю. Ісаїв і З. Вонторський (проф. Ю. Оранський), Т. Кравців (проф. М. Полевський), О. Цетельська (проф. Б. Перфецький), В. Кирейко (проф. Д. Каранович), Р. Хомяк (проф. Б. Марків), А. Вожніцький (проф. Г. Клим), А. Пришляк (проф. Ю. Цибрівський) і зокрема В. Третяк (проф. В. Цісик) продемонстрували крім систематичної праці чималі обдарування. При цій нагоді не можна не відмітити М. Цісик, учениці світової слави піяністки Л. Колесси, яка показала надзвичайні якості як акомпаніяторка.

В загальному треба ствердити, що Український Музичний Інститут, не дивлячись на тяжку втрату попереднього керівника, продовжує з честю, як і при ньому, свою працю над музичним вихованням нашої молоді.

Микола Фоменко

Короткі Вістки

● „Ль'Оссерваторе Романо", офіційний орган Ватикану, виступив проти тези, що Церква має дбати тільки за справи внутрішньо - церковної організації та віри, а не займатись світськими справами. Орган Ватикану твердить, що в такому стані загального розпряження, як він є нині у світі, ще менше, як колись, можна відокремлювати справи релігійних догм від щоденного життя — публічного і приватного. Названий часопис вказує *особливо, як на наявний* приклад на відносини в Італії, де комуністи загрожують своєю діяльністю цілому італійському народові однородно - католицького віровизнання.

● В Англії підвищено на 12% платню родинним лікарям, яких є там коло 42,000. В Англії існує система державної опіки над здоров'ям громадян. Пропозицію міністерства здоров'я прийнято на зборах коло 500 лікарів. Лікарі в Англії заробляють куди менше, як в Америці, зате широкі верстви мало і середньо заможного населення не руйнуються на кошти лікування.

НА СЦЕНАХ І ЕСТРАДАХ ПАРИЖУ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

сліз дотепних ситуацій. Це найвеселеша оперета, яку мені довелося бачити в Парижі.

У Паризькій Опері новинка в репертуарі й поставі, але менше сенсаційна й приваблива для публіки, як недавня Кармен ,якою де Ґоль частував „панство" Хрущових. Це — „Ль'ир Еспаніоль" і „Ль'анфан и Сортіжелі" Равеля. Обидва ці твори французького модерніста дуже цікаві під *музичним оглядом*. Вистава надається більше для дітей, ніж для дорослих, яких без традиційних убивств і злочинів задовольнити трудно. Виставу хвалять дуже музикальні люди, а пересічний глядач волі́є Тоску, Ріголетто й тому подібні обспівані й переспівані на всі лади італійські опери.

В Опері - Комік нова постава комічної опери французького композитора Емануеля Шабрієра (1841 - 1894). Це автор кількох веселих опер, повних гумору й дотепу минулого століття. Стиль його музики більше камерний, як театральний, і можливо тому нова постава його остнього твору „Король мимоволі" не притягає широких мас глядачів. Виконавці - співаки не грішать гарними голосами, так що вистави проходять при напівпорожній залі. У паризьких операх взагалі завелася від деякого часу мода, обсаджувати вистави найгіршими, а то й просто безголосими співаками. Усі добрі й великі голоси (Режін Креспен — сопрано, Ріта Гор — мецо, Ернест Блян — баритон, Ґустав Ботьо — тенор) співають переважно на провінції або на чужих сценах. Французи народ чемний, культурний і вихований, але заздрісний до хворобливости. Тому в Франції так трудно вибитися людям з непересічними даними.

На концертовому полі в Парижі безліч фортепіянових речиталів. Між помінішими треба згадати 6 концертів російсько - французько - американського піяніста Браїловського, присвячених виключно творам Шопена з нагоди 150-ліття його уродин. Опера присвятила також один вечір цьому французько - польському генієві концертом у виконанні власної оркестри і солістів.

У Парижі останніми тижнями повно совєтських мистців і ансамблів. Найперше Давид Ойстрах дав два концерти з оркестрою паризького Радіо у великій залі „Пале де Шайо" (де виступали наші бандуристи). Після нього приїхав піяніст Ґіллес. У великій залі „Спортової Палати" на „Порт ди Версай", виступав „Ансамбль Красной Армії".

В Паризькому Радіо передавали теж „Тараса Бульбу" адоптованого якимсь Жоржом Гові, на підставі твору Гоголя, якого у франції вважають москалем.

ПОДЯКА

Оцим складаю подяку ВП. Панам:

д-р Юрієві КУШНІРЕВІ
ЛІКАР - ДЕНТИСТОВІ

д-р А. ЛЯТИШЕВСЬКОМУ
ЛІКАР - ХІРУРГОВІ

д-р Дональд КУНЦЕ
ПРОФЕСОРОВІ ЖІНОЧИХ НЕДУГ

д-р С. КАКАЧЕ
ДИР. АНЕСТЕЗІЇ

за успішне лікування та переведення операції моїй Сестрі.

ЩИРЕ СПАСИБІ!

д-р БОГОДАР БАДАН

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Заходом Филаделфійського Відділу ОбВУА** буде відправлена в день Зелених Свят в неділю, дня 5-го червня ц. р., о годині 12-ій вполудне Божественна Літургія в Катедральній Церкві при Норт Френклин вул. у Филаделфії. Після Богослужби з-під цього храму виїдуть автобуси на цвинтар у Факс Чейсі, і звідтіля — після зеленосвяточних Поминок — автобуси повернуться на місце виїзду. Участь у цій їзді зголошувати до суботи 4-го червня, до полудня, в Книгарні „Космос" при 7-ій вул. і в Українській Кооперативі при 24-ій вул., в тому самому часі. — До участи в цих Традиційних Поминках Відділ ОбВУА запрошує і все Громадянство міста Филаделфії й околиці.

● **Загальний Крайовий З'їзд Українського Національного Об'єднання Канади** і Крайові конференції УНО, Української Стрілецької Громади, Організації Українок Канади ім. Ольги Басарабової та Українського Національного Фонду відбудуться в днях 1—3 липня в Судбурах, Онт. в Канаді. В рямцях з'їзду й конференцій відбудеться вистава оперети „Запорожець за Дунаєм" та мистецький концерт з участю хорів і танцювальних груп МУН.

✝

Ділимося з Друзями, Знайомими та Українським Громадянством сумною вісткою, що мій Незабутній МУЖ,

бл. п. Антін РОМАНЧУК

артист-маляр, б. активний член політичного і громадського життя, відійшов у Вічність дня 21-го травня 1960 р., з причини удару серця, на 61-му році життя.

ПАРАСТАС буде відправлений у ВІВТОРОК, 24-го ТРАВНЯ 1960 р., в год. 8:00 вечора, в похоронному заведенні П. Яреми, при 129 Іст 7-мій вул. в Ню Йорку.

ПОХОРОННІ ОБРЯДИ відбудуться в СЕРЕДУ, 25-го ТРАВНЯ 1960 р., в год. 10:00 ранку, з церкви св. Юрія, при 22 Іст 7-ма вул. в Ню Йорку.

На цей сумний обряд запрошуємо Приятелів та Знайомих.

ДРУЖИНА І ТЕЩА

МЕТТ БАЗБІ ТА ЙОГО ХЛОПЦІ

Коли славна Футбольна одинадцятка клюбу Менчестер Юнайтед сходила з грища після скромної перемоги над збірною Німецько - Американської Ліґи в Ню Йорку, англійський менаджер Метт Базбі не виявляв ні трохи заклопотання невдалим дебютом своїх хлопців на початку американського турне свого клюбу. Німецька збірна вела в першій половині 1:0 і англійцям прийшлося добре попрацювати, щоб здобути двоє воріт і перемогу.

Нас трьох, представників преси, які затримали менаджера Менчестерського клюбу для інтервю, зустрів цей кол. репрезентант Шотляндії у Футболі з усмішкою та типовою йому джентелменською говірливістю. Зі слів його про свій клюб пробивала віра в силу „його хлопців", бо так загально прийнялася назва його клюбу, та впевненість, що ці змагуни держать високо прапор Менчестеру і боронять гідно його славних футбольних традицій.

Представившися містерові Базбі, як представник українського щоденника, поставив я йому ряд питань, на які одержав досить цікаві відповіді:

Пит.: Чи, на вашу думку, футбол у ЗДА зробив якийсь поступ від часу вашого попереднього турне, та яке враження на вас зробив ваш сьогоднішній противник?

М. Б.: Вірю, що є поступ у футболі в ЗДА, але на підставі цих одних змагань, важко мені впевнитися в цьому. Наш противник сьогодні мав влегшену працю через нашу перевтому подорожжю з Англії та летом минулої ночі з Торонта, де ми вчора грали важкі змагання зі шотляндцями. Сьогодні сподобалася мені збірна Американської Ліґи, яка грала проти 1860 Мюнхен. В ній є добрі змагуни, хоч ще не зіграні зі собою. Спеціяльно добра дефензива. (У збірній Американської Ліґи грали змагуни Тризуба — Рач та Ілай в дефензиві, та Нога і Чайка в нападі — моя замітка).

Пит.: Як відбудовували ви свою футбольну команду після трагічної смерти восьми змагунів у летунській катастрофі в лютому 1958 року в Мюнхені?

М. Б.: Ми мали багато добре вишколеної молоді в нашому клюбі і я в першу чергу посягнув туди за змагунами до репрезентативної одинадцятки.

Пит.: Чи не пробували ви пошукати кращих змагунів і більше досвідчених, та відкупити їх від других клюбів?

М. Б.: Хоч фінансово були ми спроможні на це (Менчестер Юнайтед вважають одним з найбагатших футбольних клюбів Англії — моя примітка), „закупили" ми після трагедії 1958 року лише двох коштовних змагунів від других клюбів.

Пит.: Ми чули про дуже дорогу трансакцію одного змагуна, закупленого для вашого клюбу. Чи ціна $135,000 — це рекорд у торгівлі змагунами?

М. Б.: Перед півтора роком „відкупили" ми від Шеффілду Алберта Квіксола за цю суму і це був рекорд, що його недавно побив другий англійський клюб, „закупов'уючи" змагуна за 55,000 фунвтів. Квіксол коштував нас 45,000 англ. фунтів. Крім нього, та ще двох змагунів, наша команда — це справжня молодь. Сьогодні на грищі було чотирьох наших 19-тилітніх змагунів. Вже в сезоні після катастрофи, моя орієнтація на молодь оправдала себе. Вірю, що за рік — два ми вже знову будемо на вершинах англійського футболу, як колись.

Пит.: Скільки платні одержують ваші кращі змагуни, як напр. А. Квіксол?

М. Б.: Всі змагуни нашої команди платні однаково по 20 фунтів тижнево. Стільки саме дістає і Квіксол та другі, бо футбол це „тімворк".

Пит.: Чи ваші змагуни заробляють на життя ще якоюсь працею крім футболу і хто вони по професії?

М. Б.: По професії вони тільки футболісти. Через цілий сезон, який триває дев'ять місяців кожний з них лише грає футбол, так на щоденних тренінґах, як і кожної суботи на змаганнях.

Пит.: Яка ваша оцінка чемпіона першої дивізії Англії клюбу Бирнлі, який братиме участь у грах нюйоркської Міжнародної Ліґи?

М. Б.: Це дуже добра і швидка команда. Напевно матимете нагоду побачити цілий ряд дуже гарних змагань футболу високої кляси. Це можна передбачати, судячи по клюбах, які гратимуть в цій Лізі.

Пит.: Які вигляди американського репрезентанта у цій Лізі?

М. Б.: Ню Йорк Амерікенс будуть напевно добрим суперником закордонних команд Ліґи. Думаю так, побачивши гру вашої збірної проти 1860, а знаю, що цей склад буде значно скріплений.

Не збираючись переривати дружньої розмови, містер Базбі запросив нас до одягальні змагунів Менчестеру, щоб там зустрінутись з його змагунами. Тут містер Базбі пояснив нам, що сьогоднішній склад його клюбу був неповний через контузію трьох змагунів, та участь чотирьох інших у міжнародних змаганнях Англії з Еспанією. Змагуни його з пересічним віком 22 років показались скромними спортовцями, залюбленими в свого менаджера. Їх же називають навіть дітьми містера Базбі. По— довшій розмові в ширшому крузі змагунів та містера Базбі, він залишив нас серед своїх хлопців, і я скоро відшукав поміж ними їх зірку Алберта Квіксола. Квіксол, це 26-літній мужчина з веснянкуватим обличчям та не дуже то кремезною поставою спортовця висоти приблизно 5 ф. 6 інч. На мої запитання Алберт не жалів довгих вичерпних відповідей, вдоволений зацікавленням його особою.

Футбол грає він від дитинства. Грав його в школі, а опісля у війську, де вперше експерти звернули увагу на його талант. Все таки, коли його відкупив Менчестер за $135,000, він не був певний своєї такої високої ціни. Метт Базбі допоміг йому віднайти себе і набрати більше віри в себе. Технічне опанування м'яча та кондицію набув цей „плеймейкер" і задержує через постійні тренінґи, що відбуваються кожного дня. Платня його 20 фунтів на тиждень вповні йому тистачає, та врешті ж всім другим футболістам платять так само. Крім платні мають змагуни різного роду забезпечення та пенсійні фонди. Кар'єра футболіста-професіонала триває пересічно п'ятнадцять років. Бувають вийнятки, як ось С. Метюс, який грає далеко після сороківки.

Пит.: Скільки пересічно глядачів приходить на змагання Менчестеру?

А Квіксол: Буває по 60 до 65 тисяч, але пересічно, вчисляючи змагання в погідні дні і непогоду, це 45,000. Вступ на змагання від 30 центів до одного доляра залежно від місця.

Пит.: Чи дістають змагуни якийсь відсоток від вступів, комісове, чи т. п. крім платні, та чи дістав він, Квіксол, якусь одноразову винагороду при його коштовному переході з одного до другого клюбу?

А. К.: Змагунові платять лише 20 фунтів тижнево і це все. При переході нічого змагун не дістає, бо це ж бизнесова трансакція між клюбами. Змагун може тільки виявити свою волю, чи відмовитися від переходу, але чи це йому вийде на добре? Я сам радо перейшов до Менчестер Юнайтед, бо цей клюб грає багато кращий футбол.

І містер Базбі і його змагуни висловили надію, що на терені ЗДА футбол стане незабаром більше популярним. На їх думку, Америці теж треба вийти на ширшу спортову арену у футболі, який є найпопулярнішим спортом в більшості країн світу. На питання, як йому подобалися закордонні европейські футбольні команди, та взагалі в світі, та хто на його думку грає тепер найкращий футбол у світі, молодий Квіксол відповів досить дипломатично:

Англія є справді колискою футболу і англійців називають учителями цього спорту. Але тут, так як і в других ділянках, бувають випадки, що учні перевищають своїх вчителів. Футбол зробив великий поступ в багатьох країнах. Для успіху треба доброго вчителя, здібного і пильного учня, та врешті великої сили волі до праці над собою і то дуже систематичної та наполегливої. (в. с.).

Від землетрусу в Чіле згинуло 350 осіб

Сантіяго. — 21-го і 22-го травня чілійське побережжя навістив сильний землетрус, від якого, згідно з неповним обрахунком, згинуло 350 осіб, тисячі людей поранені, а матеріяльні витрати є дуже великі. Найбільше потерпіли від землетрусу в першому дні катастрофи міста Консепсіон Льота і Чіллян, які лежать коло 300 мель на північ від Сантіяго, в якому відчули землетрус, але не було жертв в людях. Землетрус був найсильніший в тих провінціях, в яких в 1938 р. від землетрусу згинуло 20,000 осіб. Міністер внутрішніх справ поставив до диспозиції потерпілим окремий фонд. В містах поперервані водопроводи, та газові і електричні проводи. Пошкоджений міст 5,193 стопи довжини над рікою Біо-Біо. В місті Консепсіон, яке нараховує 120,000 мешканців, 10 відсотків домів пошкоджені, як це вдалося обрахувати з літака. Великі втрати є і в інших містах. Уряд наказав пресі і радіо подавати до відома тільки урядові інформації про землетрус та його наслідки. Землетрус обхопив 9 провінцій в південній частині країни. ЗДА та інші американські держави спішать із допомогою. Внаслідок землетрусу піднеслася вода в океані і хвиля на 24 стопи заввишки хлюпнула на одне село та змила 100 осіб, затопивши при тому човен із 30 особами, з яких досі немає сліду. Оголошено стан крайової необхідности в деяких провінціях. Населення втікає в гори, бо боїться припливу океану. Число жертв в людях може ще збільшитися, бо досі важко обрахувати втрати.

Чеські комуністи, за прикладом Хрущова, теж хочуть перепросин від Америки

Прага. — Комуно - чеський уряд вніс на руки шарже д'афер в американській амбасаді у Празі, Томаса Діллона, ноту протесту проти промови держав. секретаря Крістіяна Гертера з 9 травня ц. р., в якій Гертер вказав на Чехословаччину, як на жертву комуністичного імперіялізму. Комуністичний уряд Чехословаччини, вживаючи привичної тактики всіх комуністів, які перевертають коміть головою історичну правду, вважає, що Гертер „образив" теперішній режим ЧСР, що прийшов до влади „волею чесько - словацького народу", та що не комуністи, а „контрреволюційні буржуазні елементи" хотіли в лютому 1948 року перевести державний переворот, до чого власне й не допустили „народні сили". Комуно - чеська нота вимагає від ЗДА „перепросин за образу", натякаючи на можливість „відплатних заходів". Ця комуно - чеська нота стоїть в згоді з загальною протиамериканською кампанією, яку поведено тепер за приказом з Москви по всіх сателітських країнах. Скрізь уладжують „спонтанні" маніфестації солідарности з Хрущовом, а весь пресово - пропаґандивний апарат в усіх сателітських країнах почав цькувати проти „американських імперіялістів".

Фарлі гостро критикує Стівенсона за виступ проти Айзенгавера

Ню Йорк. — Колишній голова Демократичного Крайового Комітету Джеймс А. Фарлі гостро виступив проти дворазового демократичного неуспішного кандидата на президента Адлея Е. Стівенсона за те, що він напав на президента Айзенгавера, твердячи, що Президент дав в руки Хрущова арґументи до того, щоб зірвати конференцію на вершинах. Стівенсон сказав, що Хрущов „розбив конференцію, але Айзенгавер дав йому до цього молотка". — Фарлі казав, що Стівенсон використовує неуспіх на конференції в Парижі на те, щоб втретє кандидувати на президента, але номінація Стівенсона на кандидата на президента, казав Фарлі, була б „катастрофою". Фарлі виступив із цією осторогою проти Стівенсона саме тоді, як в Ню Йорку Стівенсонові прихильники починають працю для найменування Стівенсона на кандидата на президента. Пані Ф. Д. Рузвелт підтримує Стівенсона в критиці Айзенгавера. Представник Крайового Республіканського Комітету заявив, що Стівенсон допомагає Хрущову своїми заявами. Дорадча Демократична Рада, членом якої є Стівенсон, підтримала Стівенсонову критику політики Айзенгавера. Ця Рада атакує поведінку Хрущова в Парижі, але додає, що Президент дав Хрущову нагоду зірвати конференцію в Парижі. Заяву цієї Ради підписали колишній президент Гаррі С. Труман, сен. Джан Ф. Кеннеді, і сен. Стюарт Саймінґтон. Сенатор Линдон Б. Джансон і спікер Палати Сем Рейбирн заявили, що ще не є час обговорювати цю справу публічно і підтримали становище Президента.

● **Шеф штабу південно-корейської армії,** ген. Сонґ Йо Чан, який від 19 квітня ц. р., сєбто від вибуху студентських заворушень, був зверхником всіх розпорядків на основі акту про вийнятковий стан, зголосив свою димісію. Він заявив, що думав перейти в стан спочинку вже перед отими подіями з квітня - травня ц. р., але залишився на час кризи. Тепер — сказав він — він виконав вже свою місію. Він перевів м. і. чистку в південно - корейській армії і в поліції, звільнивши коло 1.000 старшин за невідповідне поведення чи хабарництво.

Ніксон не виключає можливости кандидатури Рокефеллера

Обирн, Н. Й. — Віце - президент Ричард М. Ніксон промовляв на прийнятті з приводу 80-річчя конґресмена Тейбера і пізніше відбув пресову конференцію, на якій заявив, що не виключає кандидатури нюйоркського губернатора Нелсона А. Рокефеллера, про що недавно говорив голова стейтового республіканського комітету Джансон Морґавс. „На мою думку, казав віце-президент, Рокефеллер, як головний республіканський провідник завжди є потенціяльним кандидатом на президента ЗДА". Ніксон не хотів порадити Рокефеллерові, що він мав би тепер робити, кажучи, що має досить власних клопотів. Журналісти пригадували Ніксонові заяву каліфорнійського губернатора Бравна про те, що розбиття паризької конференції погіршило шанси Ніксонового найменування на президентського кандидата, на що Ніксон заявив, що Бравн повинен турбуватися своїми каліфорнійськими справами, а не складати такі самі заяви як Хрущов, який також говорить про те, що паризька криза матиме вплив на вибір нового президента цієї країни. Республіканські провідники в Олбані гадають, що Рокефеллер починає діяти в тому напрямку, щоб його таки на номінаційній конвенції в Шикаґо могли „змусити" прийняти кандидатуру на президента, якщо республіканці переконаються, що Ніксон не має шансів виграти вибори. Рокефеллер скликав на середу 25го травня провідників повітових партійних організацій на окремі наради. На цих нарадах має губернатор Ню Йорку виснити причини, чому він не хоче їхати на конвенцію. Та на цій нараді говоритимуть і про те, що неуспіх паризької конференції ослабив впливи Ніксона, і тому республіканці, якщо хочуть виграти президентські вибори, повинні поставити на свого кандидата особу, яка не є відповідальна за політику теперішнього республіканського уряду.

15,000 робітників в Ню Йорку домагаються ухвалення законопроєкту конґресмена Форанда

Ню Йорк. — Більше як 15,000 робітників у віці понад 65 років виповнили Медісон Сквер Ґарден, де відбувалося віче для підтримки законопроєкту конґресмена Ейма Дж. Форанда про медичну допомогу пенсіонерам соціяльного забезпечення. На цих зборах одночасно відзначили 25- річчя існування соціяльного забезпечення. Присутні оваційно вітали конґресмена демократа з Ровд Айленду Форанда, який обговорював головні пункти свого проєкту, заявляючи, що єдина дійсна і справедлива опіка може бути в рямках соціяльного забезпечення, бо це самі робітники своїми вкладками забезпечать собі лікарську допомогу, подібно як вони самі забезпечили собі 25 років за президентури Ф. Д. Рузвелта старечі пенсії. Форанд критикував урядовий проєкт лікарської допомоги старшим особам, який мав би бути милостинею уряду та ласкою приватних забезпеченевих аґенцій, які мали б організувати цю допомогу за федеральні гроші. На зборах промовляли ще й інші промовці - демократи, а з республіканців говорив тільки сенатор Джекоб Джевітс, якому присутні дозволили говорити аж на окрему просьбу. Колишній сенатор Герберт Ліман критикував урядовий проєкт допомоги старшим особам і заявив, що Американське Лікарське Товариство не має права забирати слова в цій справі. Колишній секретар праці за презедентури Ф. Р. Рузвелта Франсес Перкінс твердив, що соціяльне забезпечення є вже доволі сильне, щоб перейняти на себе новий обов'язок допомоги хворим старшим особам. Підтримували законопроєкт Форанда посадник Ню Йорку Роберт Ваґнер, голова спілки автомобільних робітників Волтер П. Рутер, голова спілки робітників жіночого одягу та інші.

Робітничий провідник проти „Третьої партії" в Конґресі, яка складається з консервативних елементів

Ню Йорк. — Голова політичного комітету при стейтовій управі АФП - КІО Луїс Голлендер закликає зорганізоване робітництво спільно виступити проти тієї „Третьої реакційної партії в Конґресі, яка складається з консервативних південних демократів та північних республіканців". Голлендер казав, що робітництво не повинно підтримувати демократів без жадного застреження, бо краще було б, коли б вдалося робітникам вибрати групу 50 дійсних лібералів, ніж вибирати велику демократичну більшість, яка належить „паперово" до демократів, але голосує разом із реакціонерами. На думку Голлендера виборці не дають себе обдурювати політичним аґітаторам, як це виявили правибори у Вест Вірджінії, в яких дехто хотів виґравати релігійну нетерпимість для своїх політичних амбіцій. Голлендер оскаржував уряд в тому, що об'єднується з демократичними реакціонерами, щоб не допустити до ухвалення законопроєкту про медичну допомогу старшим особам. Мусимо виступити проти всіх членів Конґресу, які є проти робітництва, без огляду на те, до якої вони партії належать.

Рутер заявляє „невтральність" у змаганнях кандидатів за президентуру

Дітройт. — Голова спілки Об'єднані Автомобільні Робітники Америки Волтер П. Рутер спростовує вістки в пресі про те, що він підтримує кандидатуру на президента массачусетського сенатора Джана Ф. Кеннеді. „Досі я не рішився підтримувати кого-будь із кандидатів на президента", — казав Рутер, повторяючи давнішу заяву представників Американської Федерації Праці — Конґресу Індустріяльних Організацій про те, що зорганізоване робітництво аж до конвенцій не буде нікого підтримувати як кандидата на президента ЗДА. „Спілка Автомобільних Робітників і я, як її президент, вповні підтримуємо здорову політику АФП - КІО про повну невтральність в боротьбі між кандидатами" — казав Рутер. Він казав теж, що шкідливо є і недемократично вести кампанію за те, щоб припинити виборчу кампанію котрогось із аспірантів на кандидатів на президента.

ТАРЗАН, ч. 4458. Нова небез пека.

Смерть настала швидко після того, як Тарзанів кинджал пробив серце піступно одітого комахолюда!

Але інший ворог спостерігав це з укриття . . .

І коли король джунглів відійшов, ворог втік далі тунелем, щоб заалярмувати!